

מסורת הש"ס

6 [לפקמן ד: ע"ט: 13] (ב) ד"ה
כל מ"ו, 10 [ע"ט: ע"ט]
קדוש, 3. ד"ה הש"ס.
7 [בס"א: הקדושים].
8 [בס"א: יום העלוי].
9 [בס"א: אין לתמוה על
מנהגו שפסילי דמי].

תורה אור השלם

1. לי נקם ושלם לעת
תמוט רגלם כי קרוב יום
אידם וקם עתות למו:
ברמי לב לה
2. כל הנימין קבצו וחדו
היאם לאמיים מי בום
יגיד זאת וראשנות
ישמיענו יתנו עדיהם
וידקו וישעו ואמרו
אמת: ישיעו מי ג
3. יציר פסל כלת תור
העבודים כל יועילו
ועידים הקדוה כל יראו
ובל ידעו למען יכבוה:
ישיעו מי ג

גליון הש"ס

ת"ס ד"ה ל"ג: נספר
ס"ט הנדוים להר"י יוסף
אח"כ חלוקה באות ה כח"ס
כ"ט גלגל כש"ה
מקובלת תלמי י"ה ח"ס
מ"ג ע"ג שידעו ח"ס
כ"ט מ"ד: ד"ה אמרו
ובר ש"ה א"ה ספק
ובס"ה ע"ן לקמן ד"ה י'
ע"ג תוספת ד"ה ע"ה:

מוסף רש"י

שמעון הוא לו. שמי
מילי כשפירש חזוני ולא
חלל ומודה: ח"ה
מח"ה: דכל אדם שפירש
מילי, חלל לא משלמים
להם ממון ביום חנם. לפי
שמשפחה ביום חנם ומודה
לפי' ודוק ע"ס.

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

ב.

עין משפט
גר מצוה

א א מ"י פ"ט מהלכות
עבודה כוכבים הלכה א
סנה לאון ע"ה טו"ע י"ד
פ"י קחם סעף א:

רבינו הגנאל
הדוש רבי שפלא לעתיד
לבא סביא הקב"ה
ספר תורה ומנהגה ואומר
כל מי שיעסק בתורה יבא
ויטול שכרו מהקבצין
ובאין כל האומות
בערבוביא דכתיב כל
הגוים נקבצו יחדו

לפני אידיהן של עובדי כוכבים ג' ימים אסור לשאת ולתת עמם.
וכוהו משום דלחיל ומודה לעבודת כוכבים ביום אידו: שאלה
במדי דהדר בעין גון בהמה וכלים דכתיב (שמות כג) כי ישאל איש
ממעט רעהו וגו'. מלוה במדי דלא הדר בעין גון מעות דכתיב (ס"ט) אם
כסף מלוה את עמי דמלוה להוואה
נתנה ומשגל לו מעות אחרים: שמת
הוא לאמר ומן. למחר: גמ' יוס
אודם. היינו עבודה כוכבים דכתיב
בההיא פרשה יקומו יעורכס: יסנו
עדיהם וילדקו. השתא סלקא דעתיה
דעובדי כוכבים כתיב ואחמיה מממה
יתנו עובדי כוכבים עדיהם יבואו
עבודות כוכבים שעבדו ויעידו עליהם
וילדקו: עדום שפעידו בעלמס.
ביום הדיון שעבדו לעבודת כוכבים
בעולם הזה: ישמעו. ובגדי כוכבים
את העדות שמלות מעידות ויאמרו
אמת דין הוא שראוין ישראל
להכניעם: ועדיהם המה. עבודה
כוכבים הנהא ומעיד על עובדיה
לחייבם: בערבוביא. כולן מעורבבין
ולא אומה ואומה בפני עצמה:

אידיהן של עובדי כוכבים שלשה ימים
אסור לשאת ולתת עמהם להשאילין ולשאלו
מהן להלוותן וללוות מהן לפורעין ולפרוע
מהן רבי יהודה אומר נפרעין מהן מפני
שמיצר הוא לו אמרו לו אע"פ שמיצר הוא
עכשיו שבוה הוא לאחר זמן: גמ' רב
ושמואל חד תני אידיהן וחד תני עידיהן מאן
דתני אידיהן לא משתבש ומאן דתני עידיהן
לא משתבש מאן דתני אידיהן יכי קרוב יום אידם ומאן
דתני עידיהן לא משתבש דכתיב יתנו עדיהם ויצדקו ומאן דתני אידיהן מאי
טעמא לא תני עידיהן אמר לך תברא עירף ומאן דתני עידיהן מאי טעמא
לא תני אידיהן אמר לך מאן קא גרים להו תברא עדות שהעידו בעצמן הלך
עדות עירפא והאי יתנו עדיהם ויצדקו בעובדי כוכבים כתיב הוה בישראל
כתיב ד"אמר ריב"ל כל מצות שישאל עושין בעולם הזה באות ומעידות
להם לעוה"ב שנאמר יתנו עדיהם ויצדקו אלו ישראל ישמעו ויאמרו אמת אלו
עובדי כוכבים אלא אמר רב הונא ברביה דרב יהושע מאן דאמר עידיהן מהבא
ייצרי פסל כולם תוהו וחמודיהם בל יועילו ועדיהם המה דרש ר' חנינא בר
פפא ואיתימא ר' שמלאי לעתיד לבא מביא הקדוש ברוך הוא ס"ת [ומניחו]
בפיקו ואומר ר' למו שעסק בה יבא ויטול שכרו מיד מתקבצין ובאין עובדי
כוכבים בערבוביא שנאמר יכל הגוים נקבצו יחדו [וגו'] אמר להם הקדוש
ברוך הוא אל תכנסו לפני בערבוביא אלא תכנס כל אומה ואומה
וכופריה

לפני אידיהן. בת דמי סנהדרין דאירי בעובדי כוכבים ומלות
תנא נמי להא מסכת דע"ז בקדר יסועות ומיכו מכות ושבועות
דשייכי בסנהדרין להכי תני לפני אידיהן ג' ימים. יומנין דמי מנינא
ושונה מס' ע"ז והוריות: לפני אידיהן וכן הכא וכן (קדושין ג.) האשה
נקנית בג' דרכים (בסו"ט פ"ב מ"ו)
ואחריו שיה לאילן בג' דרכים חומנין
דמי מנינא כרש"א (מיר ס"ה) שבועה
דרכים נודקין את הוצ' (ימא ג.)
שבעת ימים קודם יו"ט (גיטין ט.)
בג' דרכים שזו גיטו נשים וכו' (א):
אסור לשאת ולתת עמהם. פ"ה
משום דלחיל ביום אידו
ומודה לעבודת כוכבים מתוך לשוני
משמע ש"ל אף ממקח וממכר וקשה
על מה קטנו העולם לשאת ולתת
ביום איד העבודת כוכבים עמהם נהי
דרוב אידיהם מן הקדושים" הם מ"מ
ככל שבוע יום אחד י"ט להם דלרבי
ישמעאל (לקמן א.) לעולם אסור ואין
לומר דהיינו טעמא משום (חילין ג.)
דעובדי כוכבים שח"ל לאו עובדי
עבודת כוכבים אלמא מנהג אבותיהם
בידם דהא אמר שמואל בגמ' (לקמן א.)
בגולה אינו אסור אלמא יום אידם בלבד
משמע הא יום אידם מיהא אסור לך
נראה דשרי משום אידה כדאמר
בגמ' (ש"ס דף י.) בגי ר' יהודה שיהא
דשדר ליה ההוא מינא דינרא קסרינא
ביום אידו אמר היכי איעביד לא
אשקליה היא ליה איבה מיהו אין
משס ראה גמורה דשמה לאו משום
איבה לישתי אלמא היה נוטל ענה
כי"ד יעשה שלא יהיה לו איבה ועוד
אז טעמא משום איבה מינא להלוותם
ולהשאלם ולפרעם כשהעובד כוכבים
מוצע חובו אלל לשאת ולתת עמהם
דהיינו מקח וממכר מאי איבה איבה
וכי לא יוכל ישראל לומר איני נרץ עמה למכור ולקנות וכן לשאל וללוות ולפרוע מה ידע העובד כוכבים שמניח משום אידו לך
נראה דטעם ההיחר משום דעכו"ם שבייניו קים לן בגויהו דלא פלחו לעבודת כוכבים ומהאי טעמא שרי לקמן בפ"ב דף (ה.)
רב יהודה דשדר ליה קורנא לאצירנא ביום אידו אמר קים לי בגויה דלא פלח לעבודת כוכבים וכן רבא (ש"ס) דשדר ליה קורנא לרב
שיך ביום אידו אמר קים לי בגויה דלא פלח לעבודת כוכבים א"כ יש לסמוך אהיה דתנא בירושלמי על מנתי' דאסור לשאת ולתת
תני דג"א בעובד כוכבים שאינו מכיר אבל בעובד כוכבים שמכירו מותר מפני שהוא נמתיף ותניא הנכנס לעיר ומלאך שמחים שמת
עמהם שאינו אלמא נמתיף להם ור"ת היה מפרש אסור לשאת ולתת עמהם דוקא במידי דתקריבה ולא איירי כלל בלקנות דודאי שרי בין
לשאת ולתת אילו נמתיף בין לתת דלא אסור אלמא למכור דוקא מידי דתקריבה ולשאת ולתת הכי פ"י לשאת ולתת מהן
המעות ולתת להם מידי דתקריבה חליפי המעות ומביא ראה מדאצירנא (לקמן דף א.) בגמרא טעמא דלשאת ולתת עמהם אי משום הרווחה
פירוש משום שמריח ומשתכר ואילו ומודה לעבודת כוכבים או דלמא משום ולפני עור לא תתן מכשול וקאמר נפקא מינה דלית ליה
בהמה לדידה ואי מידי דלאו תקריבה אסור אמאי לא קאמר נפקא מינה למידי דלאו תקריבה דמשום הרווחה איבה אלמא ודאי מידי
דלאו תקריבה שרי דלא שיהא איל ומודה במקח וממכר כיון שנותן המעות תחת החפץ והוא לוקח וגם אינו נפיק כ"כ שיריח בכתורה
ובעיא דגמרא הכי מפרש טעמא דאסור לשאת ולתת עמהם במידי דתקריבה משום הרווחה שיהיה לו בהמות רבות בריות אפי' אית ליה
לדידה נמי אסור שמתוך שיהיה לו הרבה בהמות יקריב מן המובחר או משום לפני עור ונפקא מינה דכי אית ליה בהמה לדידה
שרי ולפי פ"ת אין לתמוה על מנהג העולם שפסילו חס (ה"ו) מחזיקין אותם כעובדי עבודה כוכבים שהרי אינם עושים שום תקריבה
אלמא במעוה ובה לא שייך הרווחה מעות מנאיים להם לאותו דבר ומיכה נטון הוא להחמיר כשבא העובד כוכבים ואומר הלויני
מעוה לשקרי שקרין אופר"ר אבל ר' אלחנן אמר כי גם באוקס, אופר"ר אין שום אסור כי מה שהם נוטים אותם לנלמים
ולנומרים אינו ממש לשם עבודה כוכבים אלמא לזורק הנאחס: להלוותם. פ"ת דוקא בהנאם אבל ברביה שרי משום דמנענע
טובא כדאמרין בקדושין (דף כ.) לחזין איניס ברמייה ולא לחיף ברביה: ולפרוע טהון. בגמרא (לקמן דף א.) פסקין כרבי יהושע
בן קרחה דמלוה על פה נפרעין מהם מפני שהוא כמחיל מידם ויכול להיות דאפי' מלוה בשער נמי נפרעין מהם כדאמר בירושלמי
אפי' מלוה בשער אובדת היא שלא כל שעה אדם זוכה לפרע ממנו ולכן נראה לר"י דאומה מלוה שבשטרניו או אפי' אומה שיש
לנו מהם חותמות שמוטל לפרע מהם ואפי' הוא חזיל ומודה שעולם הוא חשיב כמחיל מידם והא דאמר רבי יהושע בן קרחה מלוה
בשטר אין נפרעין היינו כשידעו תקיפה עליהם ואפי' הכי מלוה על פה נפרעין שלא יכפור פעם אחרת והיבא דליכא משכון
אומר בירושלמי דאין מלוה אובדת במשכון מיהו בכל ענין חשיב כמחיל מידם שמה פעמים אובדת אפי' במשכון: מ"ב דא תני עידיהן.
פרק משילין (יפה דף נ"ה): איכא חד תני משילין וחד תני משילין וחד תני משילין וחד תני משילין וחד תני משילין וחד תני משילין
האי גוונא ושמה לא שייך לרקק משום דאירי ואירי חד משמעוה לטון הוו לכו אכן קשיא מההיא דפרק החליל (סו"ה דף נ"ג: וס' ד"ה וחד) שאזנה
השוכה וכן בפ"ב דיבמות (דף ק"ו) וס' (ראשונה ושניה דלא חד משמעוה ניהו ולא דייק הכי וי"ל הכא היינו טעמא דדייק הכי משום דמתמכר
ליה טפי לשון עדות לפי שהוא נכשר וקשיא לי על מירון זה דמאי מקשה חו ומאן דתנא עידיהן מ"ט לא תני אידיהן הכי כדכר פירשנו
דהמקשה נמי היה יודע אותו טעם דלשון עדות עדיף וי"ג דהכי הקשה מאן דתני אידיהן אמאי לא תני עידיהן דהא עידיהן ממש כתיב בהדיא
בפרק אלל אידיהן ממש לא כתיב בקרא אלל אידם ומשני תנא עדיף פ"י לשון שבר ופריך א"כ מ"ט דמאן דתני עידיהן הא ודאי דתברא עדיף:
רומי